

Maden Yönetmeliğinde yapılan 31 Temmuz 2026 tarihli değişiklik bağlamında rodövans sözleşmesinin sona ermesi

■
Prof. Dr. Mustafa Topaloęlu
Avukat | YMM

■
Mustafa Burak Teker
Avukat | LL.M.

1. Madencilik sektöründe rödovans sözleşmesi

Rödovans sözleşmesi (*royalty agreements*), Türkiye’de ve dünyada maden hukuku uygulamasında en çok kullanılan sözleşme tiplerinden biridir. Rödovals sözleşmesi maden ruhsatlarının bölünmesi yasağını aşmak, iş hukuku, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı ile ilgili hukuki ve cezai sorumluluklardan kurtulmak, maden sahasını işletmek için sermaye ve ekipman yetersizliği içinde bulunan ruhsat sahibinin maden ruhsatını devretmeden maden sahasının işletilmesini sağlamak için kullanılmaktadır.

Buna rağmen doktrinde rödovans sözleşmesinin rant transferine yol açtığı, hülle işlevi gördüğü, spekülasyon ile kamu yararı arasında ciddi bir çelişki yarattığı, düşük tenörlü rezervlerin terk edilmesi suretiyle milli servet kaybına neden olduğu, maliyet baskısı sebebiyle iş sağ-

lığı ve güvenliğini geri plana ittiği, hukuki bakımdan ise butlanla sakat olduğu ve kanuna karşı hile niteliği taşıdığı yönünde eleştiriler getirilmektedir. Bunun yanında, maden haklarının ticarileşmesi ve rödovans uygulaması bakımından mevcut yaklaşımın yeniden ele alınması ve bu alanda köklü bir paradigma değişikliğine ihtiyaç bulunduğu dair eleştiriler de bulunmaktadır. Ve Maden Yönetmeliği ile de düzenlemeler yapılmıştır.

Maden Yönetmeliğinde, rödovans sözleşmesi ile ilgili 1990 yılından bu yana sürekli değişiklikler yapılmaktadır. Rödovals sözleşmesi ile ilgili yapılan en son değişiklik de 31 Temmuz 2026 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan, Maden Yönetmeliği’nin 101. maddesinde yapılan ve inceleme konusunu oluşturan değişikliktir.

2. Rödovals sözleşmesinin hukuki analizi

Rödovans sözleşmesinin konusu maden sahalarından maddi kazanç elde edilmesidir. Bu sözleşmenin taraflarından biri maden işletme hakkını elinde bulunduran ruhsat sahibidir. Ruhsat sahibi madeni en verimli şekilde değerlendirebilmek için maden işletme hakkını haiz olduğu sahanın bir kısmının ya da tamamının zilyetliğini üçüncü bir gerçek veya tüzel kişiye devretmeyi taahhüt etmektedir. Sözleşmenin diğer tarafını oluşturan, hakkı devralan gerçek veya tüzel kişi ise, ruhsat sahibine belirli miktarda üretim yapmayı, ürettiği maden karşılığında sözleşmeyle kararlaştırılan belirli bir rödovans bedelini ödemeyi taahhüt etmektedir.

Rödovans sözleşmesinin hukuki niteliği öğretide farklı şekillerde değerlendirilmekle birlikte, sözleşmenin özel hukuk sözleşmesi olduğu ve bu kapsamda rödovans sözleşmesine 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun (TBK) hasılat kirasına ait hükümlerinin uygun düştüğü oranda uygulanabilirliği doktrinde ve Yargıtay kararlarında kabul edilmiştir¹.

Maden Yönetmeliği’nin 101. maddesinin 1. fıkrası gereğince ruhsat sahipleri ile üçüncü kişiler arasında yapılacak olan rödovans sözleşmeleri MAPEG’in iznine tabidir. MAPEG, uygun bulunduğu rödovans sözleşmele-

rinin maden siciline bilgi amaçlı şerh edilmesine karar vermektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bağlı kuruluşu olan MAPEG’in söz konusu yetkileri, rödovans sözleşmesinin kamusal bir yönü olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda rödovans sözleşmesinin konusu olan maden işletme faaliyetinin kamusal yarar taşınması ve madenlerin Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunması, rödovans ilişkisini kamu hukuku düzenlemeleriyle de bağlantılı hâle getirmektedir.

Maden Yönetmeliği m.101(8) hükmü gereğince rödovans sözleşmesinin maden sicilinden silinmesi için tarafların birlikte MAPEG’e başvurmaları gerekir. Aynı hükümde rödovans sözleşmesinin tek tarafı olarak maden sicilinden silinmesi sözleşmenin feshine ilişkin bir mahkeme kararının bulunmasına bağlıdır. Ayrıca süresi sona eren rödovans sözleşmelerinin de MAPEG tarafından kendiliğinden (re’sen) maden sicilinden silineceği belirtilmiştir.

İnceleme konumuz olan, 31 Temmuz 2026 tarihli ve 33326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maden Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Maden Yönetmeliği’nin 101. maddesinde önemli bir değişiklik yapılmıştır. Değişiklikle, m.101(8)’de

yer alan “*kesinleşmiş bir*” ibaresi kaldırılarak rödovans sözleşmelerinin maden sicilinden tek taraflı olarak silinmesi taleplerinde yalnızca sona ermeye ilişkin mahkeme kararı alınmasının yeterli olduğu kabul edilmiştir. Önce-

ki düzenlemenin aksine mahkeme kararı ile tek taraflı maden sicilinden silinmesi için rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi bundan böyle aranmamaktadır.

3. Rödovans sözleşmesinin sona erme nedenleri

Nitelik itibarıyla ürün kirası olarak görülen rödovans sözleşmesine TBK’nın ürün kirasının sona ermesine ilişkin hükümleri uygulama alanı bulur. TBK’da rödovans sözleşmeleri, konut ve çatılı iş yerleri gibi emredici olarak düzenlenmediği için taraflar sözleşmede istedikleri gibi sona erme nedeni belirleyebilirler. Sözleşmede tarafların kararlaştırdığı sona erme nedenlerine göre de sözleşmenin sona erdirilmesi mümkündür.

Madencilik uygulamasında, TBK’nın 362. ve 316. maddeleri rödovans sözleşmesinin feshedilerek sona erdirilmesinde kullanılmaktadır. Bunlardan temerrüt nedeniyle sona erdirmeye ilişkin TBK’nın 362. maddesine göre rödovans sözleşmesinde işletmeci, rödovans bedeli ile Devlet hakkı ve orman bedeli gibi yan giderleri ruhsat sahibi tarafından çekilen ihtarname ile verilen 60 günlük süre içinde ödemezse sözleşme feshedilerek maden sahasından tahliye edilir. Buradaki söz konusu 60 günlük süre işletmeciyi koruyan bir hüküm olduğundan rödovans sözleşmesinde kısaltılamaz ama uzatılması mümkündür. İhtarname ile verilen 60 günlük süre içerisinde işletmecinin maden sahasından tahliyesi ve sözleşmenin feshi için ruhsat sahibinin Sulh Hukuk Mahkemesinde dava açması gerekir.

Diğer kanuni sona erme nedeni olan sözleşmeye aykırılık ile ilgili olan TBK m.316/II’nin ikinci cümlesine göre sözleşmeye aykırı davranan işletmeci herhangi bir ihtar çekmeye ya da süre vermeye gerek olmadan Sulh Hukuk Mahkemesinde açılacak dava ile sözleşme sona erdirilerek maden ruhsat sahasından tahliye edilebilir. Buna karşılık rödovans sözleşmesinde sözleşmeye aykırılık halinde bile kanuni zorunluluk olmamasına karşın ihtar çekilerek belli bir süre öngörülmesi hukuken mümkün ve geçerlidir. Böyle bir durumda ihtar çekilerek sözleşmede öngörülen sürenin dolması beklenir.

Ayrıca bunlar dışında maden mevzuatına aykırılık sebebiyle ruhsatın iptal edilmesi veya herhangi bir sebeple hükümden düşmesi durumunda, sözleşmenin konusu ortadan kalkacağından rödovans sözleşmesinin de kendiliğinden sona erdiğinin kabul edilmesi gerekmektedir. Bu tür durumlarda maden ruhsatının hükümden düşmesine bağlı olarak rödovans sözleşmesinin de sona ermesine ilişkin uyuşmazlıklarla ilgili idare mahkemelerine başvurulabileceği tabidir.

Aşağıda rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin uyuşmazlıklar mahkeme ve yargı yeri bakımından daha ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

4. Rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin uyuşmazlıkların çözüm yolları

Rödovans sözleşmesinin sona erip ermediğine ilişkin uyuşmazlıklarda, uyuşmazlığın niteliğine göre farklı yargısal ve idari süreçlerin gündeme gelmesi mümkündür. Bu noktada özellikle idari yargı, adli yargı ve tahkim yollarının birbirinden ayrılması gerekir.

4.1. İdari yargı

Maden siciline Rödovans sözleşmesinin şerh edilmesi veya mevcut rödovans kaydının silinmesine ilişkin MAPEG işlemleri, niteliği itibarıyla idari işlem niteliğindedir. Dolayısıyla kamusal yetki kullanan MAPEG tara-

fından rödovans sözleşmesinin sona erdirilmesine ilişkin tesis edilen işlem ve kararlar aleyhine idari yargıya başvurulur. MAPEG’in sona ermeye ilişkin söz konusu işlemleri, sona erme ve maden sicilinden silinme taleplerinin kabulü yönünde olabileceği gibi böyle bir talebin reddi yönünde de olabilir.

Nitekim uygulamada görülen bir davada MAPEG’in iki taraflı başvuru şartını taşımayan sona erme talebine ilişkin işlemi idare mahkemesi tarafından hukuka aykırı görülmüş, önce yürütmenin durdurulmasına daha sonra iptaline karar verilmiştir. Antalya 2. İdare Mahkemesi

tarafından verilen söz konusu iptal kararını, Danıştay 8. Dairesi, 19.02.2026 tarihli, E.2023/334 ve K.2026/945 sayılı kararı ile hukuka uygun bularak onamıştır.

İnceleme konumuz açısından idare mahkemelerinin rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin vermiş olduğu kararlarının kesinleşip kesinleşmemesinin bir önemi bulunmamaktadır. Zira 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu (İYUK) m.28 uyarınca MAPEG, idare mahkemeleri tarafından rödovans sözleşmesi ile ilgili verilen yürütmenin durdurulması veya iptal kararlarını gecikmeksizin en geç 30 gün içerisinde uygulamak ve söz konusu karara göre işlem tesis etmek zorundadır. Bu bakımdan idari yargı kararlarının uygulanması ile ilgili İYUK hükmü gereği kesinleşme aranmaz.

4.2. Sulh Hukuk Mahkemeleri

Esas itibarıyla özel hukuk sözleşmesi niteliğinde olan rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklar, örneğin sözleşmenin feshedilip feshedilmediği, feshin haklı olup olmadığı, sözleşmenin devam edip etmediği, saha teslimi, alacak ve tazminat talepleri gibi meseleler adli yargının görev alanına girmektedir. Yerleşik Yargıtay uygulamasına göre adli yargıda bu tür uyuşmazlıklara bakma görevi Sulh Hukuk Mahkemelerine aittir.

Maden Yönetmeliği'nin 101(8). maddesindeki 31 Temmuz 2026 tarihinden önceki metninde yer alan “*Rödovans sözleşmesinin feshine ilişkin **kesinleşmiş** bir mahkeme kararı bulunmadığı müddetçe tek taraflı silinme talepleri kabul edilmez.*” cümlesindeki “*kesinleşmiş*” ibaresi Sulh Hukuk Mahkemelerince verilen sözleşmenin feshi ve tahliye kararlarına ilişkindi. Ancak yapılan son değişiklik ile bu hükümde yer alan “*kesinleşmiş*” ibaresi kaldırıldığından bundan böyle Sulh Hukuk Mahkemeleri tarafından da verilen rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin kararların kesinleşip kesinleşmediğine bakılmaksızın MAPEG tarafından dikkate alınarak rödovans sözleşmesi maden sicilinden silinecektir.

4.3. Tahkim

Rödovans sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıkların, taraflarca sözleşmeye konulacak geçerli bir tahkim şartı kapsamında tahkim yoluyla çözümlenmesi mümkün-

dür. Nitekim hakem kararı, devlet mahkemeleri tarafından verilen karar gibi bağlayıcıdır². Bu nedenle tahkim yargılamasında hakemler tarafından verilen rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin kararlar da bağlayıcı olduğundan MAPEG tarafından da dikkate alınarak uygulanması ve tahkim kararına dayalı olarak rödovans sözleşmesinin maden sicilinden silinmesi gerekir.

Bununla birlikte Türk hukukunda tahkim ile ilgili düzenlemelerde yabancılık unsuru bulunup bulunmamasına göre uygulanacak kanun ve buna bağlı olarak kararın uygulanması için farklı bir kesinleşme rejimi öngörülmüştür. Eğer tahkime konu olan rödovans sözleşmesinin tarafları arasında ortakları yabancı olan şirket var ise yabancılık unsuru bulunduğundan 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu (MTK) uygulanır.

Bu tür yabancılık unsuru bulunmayan ve tahkimde görülen rödovans sözleşmesinin sona ermesine yönelik uyuşmazlıklarla ilgili usul hukuku sorunları ise 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na (HMK) tabidir. HMK'ya tabi bu tür tahkimlere iç tahkim ya da milli tahkim denilmektedir. MTK hükümlerinin uygulandığı yabancılık unsuru bulunan tahkimler için ise milletlerarası tahkim ifadesi kullanılmaktadır.

HMK hükümlerinin uygulandığı milli tahkimde rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin verilen hakem kararlarının uygulanması için kesinleşmesine gerek yoktur. Aynen Sulh Hukuk Mahkemelerinde olduğu gibi milli tahkimde verilen rödovans sözleşmesinin sona ermesini hüküm altına alan tahkim kararının kesinleşmesi beklenmeksizin MAPEG'e başvuruda bulunarak rödovans sözleşmesinin maden sicilinden silinmesi istenebilir.

Buna karşılık MTK'nın 15. maddesi hükmüne göre verilen milletlerarası hakem kararlarının icra edilebilmesi için kesinleşmesi şarttır. Bu bağlamda rödovans sözleşmesini sona erdiren milletlerarası tahkim kararıyla kesinleştiğine ilişkin icra edilebilirlik şerhi almadan MAPEG'e başvurulmasına kanun izin vermemektedir. Bu nedenle 31 Temmuz 2026 tarihinde değişiklik sonrasında Maden Yönetmeliği'nin 101(8). maddesinde kesinleşmeyi kaldıran hüküm, milletlerarası tahkim kararları bakımından bir önem taşımaz.

5. Rödovans sözleşmesinin sona ermesine ilişkin Maden Yönetmeliğinde yapılan değişikliğin uygulanmasında doğabilecek sorunlar

Yukarıda da incelendiği üzere rödovans sözleşmesini sona erdiren Sulh Hukuk Mahkemesi ve milli tahkim kararları bakımından, Maden Yönetmeliği'nin 101(8). maddesinde 31 Temmuz 2026 tarihinde yapılan değişiklik uygulama alanına sahiptir.

Yönetmelikte *“Rödovans sözleşmesinin feshine ilişkin mahkeme kararı bulunmadığı müddetçe tek taraflı silinme talepleri kabul edilmez.”* dediği için Sulh Hukuk Mahkemesinde ya da milli tahkimde karar alan taraf, tek taraflı olarak sözleşmenin maden sicilinden silinmesi için başvuruda bulunabilir. MAPEG yönetmelik değişikliği nedeniyle böyle bir başvuru karşısında kesinleşme şartı aramaz.

Ancak, rödovans sözleşmesinin sona ermesine yahut tahliyeye dair karar henüz kesinleşmeden MAPEG'e başvurulmuş olması durumunda bu karara karşı kanun yollarına başvurulup kararın ortadan kaldırılması, bozulması ya da iptali gibi hallerde birtakım sorunlar doğabilir. Burada hukuki güvenlik, belirlilik ve ölçülülük ilkeleri açısından da sakıncalar bulunmaktadır³. Özellikle kesinleşmemiş mahkeme kararına dayanılarak yapılan terkinin sonradan ortadan kalkması durumunda uygulanacak usulün, önceki ve sonraki rödovans kayıtlarının birbirleriyle çatışması halinde üçüncü kişilerin hukuki durumunun ve mahkeme ile tahkim kararlarının maden siciline etkisinin ayrıca açıklığa kavuşturulması, hukuki güvenlik ilkesi bakımından önem taşımaktadır.

Burada ilk akla gelen husus, önceki rödovans kaydının yeniden sicile şerh edilmesi olabilir. Ancak Yönetmelikte bu işlemin re'sen mi yoksa ilgilinin başvurusu üzerine mi gerçekleştirileceği, önceki kaydın hangi tarih itibarıyla yeniden geçerli kabul edileceği ve şerhin silinmesi ile yeniden şerh edilmesi arasında gerçekleştirilen işlemlerin nasıl değerlendirileceği açıkça düzenlenmemiştir.

Değişiklik ile ilgili olarak değerlendirilmesi gereken bir diğer durum, rödovans sözleşmesinin feshine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar geçen sürede ruhsat sahibinin, feshine karar verilen önceki sözleşmedeki taraftan farklı bir kişi ile rödovans sözleşmesi yapmasıdır. Böyle bir sözleşme ile maden siciline başvurulmuş ve başvuru MAPEG tarafından uygun bulunduktan sonra rödovans sözleşmesi maden siciline şerh edilmiş ise daha sonra, verilen feshe ilişkin kararın ortadan kaldırılması halinde sonraki rödovans sözleşmesinin hukuki akıbetinin ne olacağı ve üçüncü kişinin durumu hakkında tereddütler yaşanabilir.

Şu ana kadar görebildiğimiz kadarıyla MAPEG tarafından bu değişikliğe dair herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak bu değişiklikle birlikte MAPEG tarafından, rödovans sözleşmesinin sicilden silinmesi talepleri için gereken belgeleri düzenlediği dokümanda da değişiklik yapılması beklenmektedir.

Yukarıda belirtilen tereddütler karşısında kanaatimizce; yapılacak bir düzenleme ile rödovans sözleşmesinin feshine dair karar kesinleşmeden akdedilen bir rödovans sözleşmesi için maden siciline yapılan başvuru söz konusu olduğunda taraflardan, daha sonra tahliye kararının ya da sona erme kararının kaldırılması halinde sonradan akdedilen rödovans sözleşmesinin sona ereceğine dair taahhüt alınması uygun olur.

Aynı zamanda yargılamada sürecine dair taraflara önerimiz ise yargılama sırasında karar kesinleşmeden işlem yapılmamasının sağlanması ve hak kaybına uğranmasını önlemeye yönelik tedbir kararı verilmesi için talepte bulunmalarıdır. Bu şekilde şeklinde tedbir kararı alınmasının uygun bir çözüm olacağını düşünüyoruz.

1. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 07.05.2019 tarihli ve E.2019/2107, K.2019/4221 sayılı kararı: *“Buna göre maden ruhsat sahibi davacı ile rödovansçı davalı arasındaki sözleşme TBK m. 357 uyarınca ürün kirası niteliğinde olmakla kiraya veren davacı tarafından kiracı rödovansçıya karşı açılan bu davada akdi sorumluluğun değerlendirilmesi gerekeceğinden bu nitelikteki davalarda 6100 sayılı HMK m. 4 /1-a uyarınca Sulh Hukuk Mahkemesi görevli olup Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 6.Hukuk Dairesi ile ... Hukuk dairesinin kesin kararları arasındaki uyumsuzluğun bu şekilde giderilmesi gerekmektedir.”*
2. Yargıtay İçtihatları Birleştirme BGK, 13.04.2018 tarihli ve E.2016/2, K.2018/4 sayılı kararı.
3. Ömer Günay, **Maden Yönetmeliği'nde 31 Temmuz 2026 Değişiklikleri: Anayasa, Maden Kanunu ve Hukuki Güvenlik Açısından Bir Değerlendirme**, Çevrimiçi: <https://omergunay.av.tr/articles/maden-yonetmeliginde-31-temmuz-2026-degisiklikleri-anayasa-maden-kanunu-ve-hukuki-guvenlik-acisindan-bir-degerlendirme>